

A Kúria a dr. Kékuti Ákos ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Révész Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál 5.M.24/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.399/2013/4. számú részítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2014. október 29. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t :

A Kúria a Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.399/2013/4. számú részítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 30.000 (harmincezer) forint és 8.100 (nyolcezer-egyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 300.000 (háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s

Az alperes 2006. február 1-jétől kezdődően a felperes társaság ügyvezetője volt, amely megbízásáról 2009. március 19-én lemondott. A 2009. április 1-jén kelt levelében arról tájékoztatta J.W.-t és G.R.-t, hogy az elmúlt hónapokban történetekkel kapcsolatos fizikai és pszichés megterhelések következtében 2009. március 30-ától keresőképtelenné vált. Levelében utalt arra, hogy az ügyvezetői tisztségről való lemondását követően gazdasági igazgatói munkaköre és a beosztása megmaradt, azonban szóban kezdeményezte a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését. A felperes levélben oly módon válaszolt, hogy álláspontja szerint a két jogviszony nem választható el egymástól, így az ügyvezetői tisztségről lemondást egyúttal az alperes munkaviszonyát megszüntető munkavállalói rendes felmondásként is értelmezték.

Az alperes 2009. április 7-én kelt levelében a felperes társasággal rendes felmondást közölt utalva arra, hogy a felmondási ideje 4 hónap, így a jogviszony 2009. augusztus 7-ével szűnik meg.

A felperes az alperesnek a 2009. március hónapra járó munkabérét G.R. ügyvezető kifejezett utasítására nem fizette ki az esedékesség időpontjában, a teljesítés csak 2009. április 20-ával történt.

Az alperes 2009. április 14-én kelt rendkívüli felmondásával - amely 2009. április 16-án került kézbesítésre a felperes részére - gazdasági igazgatói munkaviszonyát megszüntette. Kérte, hogy a felmondás közlésétől számított 3 napon belül fizessenek meg részére munkabért, időarányos szabadságot, továbbá 2 havi átlagkeresetnek megfelelő végkielégítést, és az őt megillető 4 havi felmondási időre járó átlagkeresetnek megfelelő járandóságot. Kérte emellett a munkaviszonyra vonatkozó jogszabályban és egyéb jogszabályokban

meghatározott igazolások kiadását. A szabadságmegváltás körében a rendkívüli felmondás hivatkozott a munkaügyi osztály által kimutatott, és 2008. december 31. napjáig ki nem vett 103 nap korábbi időszakra vonatkozó, valamint a 2009. évre járó időarányos szabadságra. Az alperes a rendkívüli felmondást azzal indokolta, hogy munkabérét az 1992. évi XXII. tv. (régi Mt.) 155. § (3) bekezdésében előírtak és szóbeli jelzés ellenére sem utalták át a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig. A munkáltatói jogkört 2009. február 3. napja óta gyakorló új ügyvezető ezen időponttól a munkavégzését korlátozza, munkatársaival a kapcsolattartást megnehezíti, jogkörét megvonta, továbbá meghatalmazással nem rendelkező, de a képviselőben fellépő személyekkel folyamatos kihallgatásnak és zaklatásnak vetették alá, ezért a felperes szándékosan akadályozza őt a munkavégzésében.

A felperes a részítélettel elbírált keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, miszerint az alperes rendkívüli felmondása nem volt jogszerű, és egyidejűleg marasztalja a munkavállalót az eljárás költségeiben. Hivatkozott arra, hogy az alperes a felperesi munkáltató részére mind munkavégzésével - ideértve különösen, de nem kizárólagosan a keresetben érintett eseményeket -, mind pedig az álláspontja szerint jogellenes rendkívüli felmondásával kárt okozott. Az eljárás során a felperes a kereseti kérelmét akként pontosította, hogy a rendkívüli felmondás jogellenességére tekintettel 4 havi átlagkeresetnek megfelelő összeg, 3.000.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő szabadságmegváltás iránt.

A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.24/2011/49. számú részítéletével megállapította, hogy az alperes 2009. április 14-én kelt rendkívüli felmondásával jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát. Kötelezte, hogy fizessen meg a felperesnek felmondási időre járó átlagkereset címén 3.000.000 forintot. A szabadságmegváltás iránt előterjesztett viszontkereseti kérelmet elutasította.

A munkaügyi bíróság részítéletének indokolása szerint az alperesnek a 2009. március hónapra járó munkabért nem fizették ki a felmondás közléséig, amelynek az Mt. 155. § (3) bekezdése alapján meg kellett volna történnie. A bérfizetéssel a felperes 2009. április 11-ével késedelembe esett, ehhez képest a 2009. április 14-én kelt, és április 16-án közölt rendkívüli felmondás elkésztetnek nem tekinthető. Az alperes a felmondás indokolásában a munkavégzésével összefüggő folyamatosan fennálló, illetve ismétlődő magatartásokra hivatkozott, amelyek szintén értékelendőek voltak a jelen perben.

Az eljárás során G.R. maga is elismerte, illetve a tanúként meghallgatott Sz.M.M. is megerősítette, hogy a törvényes képviselő személyesen intézkedett és utasította a tanút, hogy az alperes részére a munkabér ne kerüljön kifizetésre. Ezáltal a munkáltató kötelezettségszegést követett el, amely lényeges volt, így a felperes részéről a szándékosság megállapítást nyert.

Az alperesnek járó munkabérrel a felperes a rendkívüli felmondás közlésekor azonban csupán néhány napos késelemben volt, illetve az is megállapítható, hogy 2009. április 20-án az alperes részére a munkabére átutalásra került. A munkáltató néhány napos bérfizetési késedelme a munkavállaló részéről rendkívüli felmondás közlésére nem adott alapot, és mivel a jelen esetben mindössze 4 napos késelelem volt megállapítható, a felperes szándékos kötelezettségszegése jelentős mértékűnek nem tekinthető.

A rendkívüli felmondásban hivatkozott munkavégzés korlátozása, illetve jogellenes jogkörmegvonás nem volt megállapítható. Ugyancsak nem nyert bizonyítást, hogy az alperest meghatalmazással nem rendelkező, de a felperes társaság képviselőjében fellépő személyek folyamatos kihallgatásnak és zaklatásnak vetették volna alá.

Az elsőfokú bíróság részítőlete a továbbiakban utalt az Mt. 188. §-ának (1) bekezdésében foglaltakra, és kifejtette, hogy az alperes maga volt jogosult a pihenőidő meghatározására, így szabadságmegváltás iránti igényt csak abban az esetben érvényesíthet az irányadó bírói gyakorlat értelmében, ha igazolásra kerül, hogy annak természetbeni igénybevételeben akadályoztatva volt. Ennek bizonyítása azonban a perben nem történt meg. A szabadságmegváltás iránti igény megalapozottsága nem volt megállapítható, ezért az alperes által előterjesztett viszontkeresetet a bíróság elutasította.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék 2.Mf.20.399/2013/4. számú részítőletével az elsőfokú bíróság részítőletét részben megváltoztatta, a felperes keresetét - az alperes 2009. április 14-én kelt rendkívüli felmondása jogellenességét érintően - elutasította, a részítőletet egyebekben helybenhagyta. Mind a felperest, mind az alperest illeték viselésére kötelezte, továbbá a másodfokú bíróság döntése szerint az alperes perköltség fizetésére is köteles. Egyebekben a peres felek a költségeiket maguk viselik.

A másodfokú bíróság részítőletének indokolása szerint a hivatkozott eljárásjogi szabálysértések nem nyertek bizonyítást.

A jogerős részítőlet kifejtette, hogy a munkáltató alapvető kötelezettségei közé tartozik, hogy a munkavállalót a munkaszerződés és a munkaviszonyra vonatkozó szabályok szerint foglalkoztassa, a munkavégzéshez szükséges feltételeket biztosítsa, továbbá munkabért fizessen. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes eljárása az Mt. 155. § (3) bekezdésének megsértése körében szándékos cselekmény volt. A bírói gyakorlatra hivatkozással azonban a kötelezettségszegés mértékét nem tekintette jelentősnek, mert a munkáltató magatartását néhány napos bérfizetési késelelmeként értékelte.

Kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a munkáltató a bér visszatartásával szankcionálni kívánta az alperes magatartását annak érdekében, hogy a tudomására jutott ügyletekről a munkavállalótól a szükséges információkat megkapja. A törvényszék

álláspontja szerint ez olyan mértékben jogszerűtlen eszköz, amely igénybevétele a munkaviszony keretei között megengedhetetlen. Ebből következően az elsőfokú bírósággal ellentétben a másodfokú bíróság a rendkívüli felmondás munkabér fizetéssel összefüggő indokát az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja szerinti lényeges kötelezettségszegésnek tekintette, amely szándékos és jelentős mértékű volt. Egy esetleges kárigény érvényesítésének „fontolgatása” nem teszi jogszerűvé az egyik leglényegesebb munkáltatói kötelezettség, a bérfizetés mellőzését.

Több felmondási indok megjelölése esetén akkor is helye van az intézkedés jogszerűsége megállapításának, ha nem mindegyik indok bizonyul valósnak. Tekintettel arra, hogy a bérfizetés elmulasztása miatt a bíróság a rendkívüli felmondás jogszerűségét állapította meg, a további indokok vizsgálatát mellőzte.

A viszontkereset körében a másodfokú bíróság kifejtette, hogy vezető állású munkavállaló a pihenőidő (szabadság) igénybevételét maga állapítja meg. Így akkor tarthat igényt szabadságának a munkaviszony fennállása alatt történő megváltására, ha annak igénybevételét akadályozó körülményeket bizonyít. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a feleket terhelő bizonyítási kötelezettséget megfelelően telepítette, és e körben a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének is eleget tett. Az alperes akadályra, amely a szabadság kivételét gátolta volna, hivatkozni nem tudott, a jogviszonya fennállása alatt maga nem intézkedett a szabadság kiadása érdekében.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében a másodfokú részítélet „megváltoztatását”, továbbá annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2009. április 14-én kelt rendkívüli felmondásával jogellenesen szüntette meg a munkaviszonyát, így 3.000.000 forint megfizetésére köteles felmondási időre járó átlagkereset címén.

A felülvizsgálati kérelem jogszabálysértésként a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat, valamint az adott ügyben irányadó 1992. évi XXII. tv. (rég Mt.) 96. §-ának (1) bekezdés a) pontját jelölte meg.

A felülvizsgálati hivatkozás szerint az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá a következőes bírói gyakorlat alapján arra, hogy a munkáltató néhány napos bérfizetési késedelme a munkavállaló részéről rendkívüli felmondás közlésére nem ad alapot. A felperesi társaság jogi tájékoztatásért fordult a képviselőjéhez annak tisztázása érdekében, hogy van-e lehetőség a bérfizetés felfüggesztésére, illetve késedelmére a munkavállalóval szemben, majd miután nemleges választ kapott, intézkedett a bérfizetésről. A felperes hivatkozása szerint a bizonyítási eljárás nem igazolta azt, miszerint a bér kifizetésére a rendkívüli felmondás hatására került volna sor.

A felperes álláspontja szerint a jogvita eldöntése során mindenképpen értékelni kell, hogy alapos gyanú merült fel az alperessel szemben, amelyet a nyomozó hatóság kivizsgált és végül

vádemelésre került sor.

A felülvizsgálati kérelem szerint a bizonyítási eljárás azt sem támasztotta alá, hogy az alperes munkavégzése ellehetetlenült volna, ebben a körben a másodfokú bíróság sem állapította meg, hogy a feltárt tényállás iratellenes vagy okszerűtlen lenne.

A munkaviszony fennállása alatt az alperes az őt megillető járandóságokat folyamatosan és hiánytalanul megkapta, ideértve nemcsak a személyi alapbérét, hanem az üzemanyaggal és a telefonhasználattal kapcsolatos költségeit is.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a másodfokú részítélet hatályban történő fenntartása mellett a felperes perköltség fizetésre kötelezését kérte.

Hivatkozása szerint a felperes törvényes képviselője, G.R. szándékosan tiltotta meg az alperes 2009. március havi bérének a kifizetését, az Mt. 155. § (3) bekezdésében megadott határidő előtt több nappal, mindezt nem tévedésből, hanem nyomásgyakorlás céljából tette.

Hivatkozott az EBH.2006.1439. számú határozatban foglaltakra. Ebben a Kúria kimondta, hogy a munkáltatói szándékosság és súlyos szerződésszegés megállapításához már az is elegendő, ha a munkáltató nem hajlandó a munkavállalót megillető munkabért megfelelően megállapítani, így a teljes munkabér szándékos visszatartása elegendő indok a munkavállalói rendkívüli felmondás megtételéhez.

A felperes az alperes előadásáig és a bíróság által történt nyilatkoztatásáig jobb tudomása ellenére valótlanul állította azt, miszerint adminisztratív tévedésből nem kapott fizetést sem az alperes, sem C.GY., illetve a 2009. április 20-ai levelében még azt is leírta, hogy mindez a banki szoftver másik számítógépre történő telepítése miatt történt.

A felperes társaság képviselőjében G.R. korlátozta az alperesnek a munkakörével kapcsolatos tevékenységét. A munkatársakkal való kapcsolattartását ellehetetlenítette, és a cég ügyfelei előtt lejártatta, személyével kapcsolatban pedig külön körlevelet adott ki.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján. A jogerős részítéletnek a szabadságmegváltás fizetésére vonatkozó döntését a jelen eljárásban a felek nem vitatták, így az nem is képezhette jelen eljárás tárgyát.

A régi Mt. 102. §-ának (4) bekezdése értelmében a munkáltató köteles a munkavállaló számára a munkaviszonyra vonatkozó szabályokban, illetve a munkaszerződésben foglaltaknak megfelelően munkabért fizetni. Ugyanezen törvény 155. § (3) bekezdése szerint pedig a munkabért - ha munkaviszonyra vonatkozó szabály, vagy a felek megállapodása eltérően nem rendelkezik - a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig kell kifizetni.

Az eljárás során a felperes maga sem vitatta, hogy határidőben a bérfizetési kötelezettségét nem teljesítette, a törvényes képviselő rendelkezett annak visszatartásáról a felmerült bűncselekmény elkövetésének gyanújára, ehhez kapcsolódóan pedig az esetleges kártérítési igényre figyelemmel. Az, hogy a jogi képviselő tájékoztatását követően haladéktalanul kifizette az alperes járandóságát, a rendkívüli felmondás jogellenességét nem érinti.

A munkáltató alapvető kötelezettségének, a munkabér kifizetésének nem tett eleget. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint pedig akár egyetlen nap késedelem is alkalmas lehet a jogviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetésének indokául [régi Mt. 96. § (1) bekezdés, Mfv.I.10.679/2011/6.]. A munkabér kifizetésének visszatartása pedig bűncselekmény gyanúja esetén sem indokolható azzal, hogy a munkáltató esetlegesen kártérítési igénnyel kíván fellépni a munkavállalóval szemben. A felperes felróható, szándékos magatartásának kimentésére az a körülmény sem alkalmas, hogy korábban - a munkaviszony fennállása alatt - a munkáltató folyamatosan és maradéktalanul eleget tett bérfizetési kötelezettségének.

A másodfokú bíróság - tekintettel arra, hogy a munkabér fizetés elmaradása a rendkívüli felmondás jogszerű indoka lehetett - az egyéb okokkal nem foglalkozott, így az a felülvizsgálati eljárás tárgya sem lehetett [Pp. 275. § (1) bekezdés].

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős részítéletet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részében nem érintette, egyebekben hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

A felperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a értelmében kell fizetnie.

Budapest, 2014. október 29.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Bagjos Csaba s.k. bíró
A kiadmány hitelűL:Nné tisztviselő